Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union

SBORNÍK - švýcarská inspirace pro práci s dětmi a mládeží

Soubor doporučení jak zavádět nové nástroje pro větší informovanost a zapojení mládeže, navazovat mezinárodních kontakty a rozvíjet mezinárodní spolupráci v kontextu činnosti středisek volného času zřizovaných statutárním městem Ostrava.

OSNOVA

1. ÚVOD **3**

2. PROJEKT VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ A KNOW-HOW V OBLASTI VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT DĚTÍ A MLÁDEŽE **4**

3. STUDIJNÍ CESTA DO ŠVÝCARSKA **5**

4.PARTNERSKÁ ORGANIZACE SAJV **7**

4.1 POSLÁNÍ, OBECNÁ CHARAKTERISTIKA A SLUŽBY 7
4.2.PROJEKTY SAJV 9
4.2.1.Jugendsession 9
4.2.2.Aktion 72 Stunden 11
4.2.3.Voilà 13
4.2.4.Ostatní projekty SAJV 14
4.3 PARLAMENT MLÁDEŽE VE ŠVÝCARSKU 15

5.VILLA YO YO ST. GALLEN **20**

5.1 POSLÁNÍ, OBECNÁ CHARAKTERISTIKA A SLUŽBY 20

6.IDENTIFIKACE VYUŽITELNÉ DOBRÉ PRAXE V ČINNOSTI ŠVÝCARSKÝCH PARTNERŮ A DOPORUČENÍ PRO JEJÍ APLIKACI V KONTEXTU ČINNOSTI SVČ,DDM **20**

6.1.PROJEKT *JUGENDSESSION* 21
6.2.PROJEKT 72 HODIN 22
6.3.PROJEKT VOILÀ 23
6.4.ČINNOST VILLA YO YO ST. GALLEN 24

7.ZAVÁDĚNÍ AKTIVIT INSPIROVANÝCH STUDIJNÍ CESTOU DO ČINNOSTI SVČ, DDM **26**

7.1.SVČ KORUNKA 27
7.2.SVČ OSTRAVA - ZÁBŘEH 30
7.3. DDM OSTRAVA - PORUBA 31
7.4.SVČ OSTRAVA – MORAVSKÁ OSTRAVA (SVČ OSTRČILOVA) 33

8.POPIS DALŠÍCH MOŽNOSTÍ ZAPOJENÍ SVČ DO MEZINÁRODNÍCH AKTIVIT **35**

8.1.PROGRAM CELOŽIVOTNÍ UČENÍ 36
8.1.1.COMENIUS 36
8.1.2.Grundtvig 36
8.2.PROGRAM MLÁDEŽ V AKCI 37
8.2.1.Vzdělávání a vytváření sítí mezi pracovníky s mládeží (Akce 4.3) 37
8.3.PROGRAM EVROPA PRO OBČANY 37
8.3.1 Setkávání občanů v rámci partnerství měst 37
8.4. NORSKÉ FONDY A FONDY EHP 37
8.5. PROGRAM ŠVÝCARSKO-ČESKÉ SPOLUPRÁCE 38
8.6. DALŠÍ MOŽNOSTI MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE S OSTATNÍMI ZEMĚMI A REGIONY 38

SEZNAM VYUŽITELNÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ A PUBLIKACÍ **40**

SVČ-Středisko volného času

DDM-Dům dětí a mládeže

1. Úvod

Důvod vzniku, popis cílů publikace a metody sběru a zpracování dat.

Předkládaný text představuje jeden z výstupů projektu *Exchange of experiences and know-how in the field of leisure activities provided for children and youth* (Výměna zkušeností a know-how v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže dále jen *Výměna zkušeností*), který v období duben 2012 až květen 2013 realizovalo statutární město Ostrava ve spolupráci s dalšími partnery. Konkrétně se jedná o dílčí výstup z aktivity projektu č. 2 *Zavedení nových nástrojů pro větší informovanost a zapojení mládeže a navázání mezinárodních kontaktů*, který velmi úzce souvisí s aktivitou č. 1 *Studijní cesta do Švýcarska a aktivitou č. 4 Studijní cesta švýcarských expertů do ČR a konference*.

Publikace si klade následující cíle:

1. Identifikovat příklady dobré praxe v činnosti švýcarských partnerů projektu a poskytnout doporučení, jak tyto projekty/aktivity využít v činnosti středisek volného času zřizovaných statutárním městem Ostrava;
2. Nastínit další možnosti mezinárodní spolupráce využitelné ostravskými středisky volného času a domem dětí a mládeže;
3. Poskytnou základní přehled grantových programů a finančních nástrojů zaměřených na podporu práce s mládeží v mezinárodním kontextu.

Informace obsažené v tomto sborníku vychází z několika zdrojů. Jedná se o rešerši v dostupné literatuře a internetových zdrojích informujících o mezinárodní práci s mládeží a její podpoře. Především však bylo využito informací zveřejněných na webových stránkách švýcarských partnerů, informací z jejich propagačních a odborných materiálů a osobních konzultací. Všechny zdroje informací jsou přehledně uvedeny na konci textu. Dále byly pro obsah této publikace využity osobní, telefonické či e-mailové konzultace pracovníků odboru sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit (oddělení školství sportu a volnočasových aktivit) Magistrátu města Ostravy s řediteli a

pracovníky středisek volného času a domu dětí a mládeže, kteří se účastnili studijní cesty do Švýcarska a s pracovníky švýcarských partnerských organizací.

2. Projekt Výměna zkušeností a know-how v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže

Projekt švýcarsko-českého partnerství Výměna zkušeností je ukázkovým výsledkem dlouhodobého úsilí statutárního města Ostrava o podporu a další rozvoj volnočasových aktivit pro děti a mládež. Region Ostravska dlouhodobě patří v České republice k nejaktivnějším oblastem ve vzdělávacím programu EU Mládež v akci, do kterého se zapojuje mj. prostřednictvím středisek volného času a domu dětí a mládeže. Podání projektu zacíleného na výměnu zkušeností s mezinárodními partnery do Programu švýcarsko-české spolupráce se v tomto kontextu jeví jako další krok města Ostravy směrem k zapojení do evropské spolupráce v práci s dětmi a mládeží.

Koordinaci projektu za statutární město Ostrava zajišťovalo oddělení školství sportu a volnočasových aktivit, které je součástí odboru sociálních věcí, školství, sportu a volnočasových aktivit. Město dále přizvalo do projektu

střediska volného času a dům dětí a mládeže, jichž je zřizovatelem: Středisko volného času Korunka, Ostrava – Mariánské Hory, p.o. a jeho další 2 střediska – Středisko přírodovědců a Středisko turistiky, Středisko volného času, Ostrava – Zábřeh, p.o., Středisko volného času, Ostrava - Moravská Ostrava, p.o. a Dům dětí a mládeže, Ostrava – Poruba, p.o. Hlavním švýcarským partnerem spolupracujícím na projektu byla organizace Schweizerische Arbeitsgemeinschaft der Jugendverbande (dále jen SAJV) sídlící v Bernu. Součástí projektu byla i návštěva nízkoprahového zařízení Villa YoYo sídlící v St. Gallen.

Program projektu se sestával ze čtyř hlavních aktivit: 1. Studijní cesty ostravských účastníků do Švýcarska; 2. Zavedení nových nástrojů pro větší informovanost a zapojení mládeže a navázání mezinárodních kontaktů; 3. Zřízení informačního centra pro mládež a zahájení jeho aktivity; 4. Studijní cesty švýcarských expertů do ČR a závěrečné konference.

K hlavním hmatatelným výstupům projektu se řadí aplikace konkrétních poznatků do praxe jednotlivých středisek volného času a domu dětí a mládeže, nově zřízené Informační centrum pro mládež v rámci Střediska volného času Korunka a vydání sborníku ze závěrečné konference.

Projekt probíhal od dubna 2012 do května 2013 a celkové náklady na realizaci dosáhly cca 1,2 milionu Kč.

3. Studijní cesta do Švýcarska

Studijní návštěva zástupců města a pedagogů volného času u švýcarských partnerů, která proběhla od 18.6 do 22.6 2012, představuje pro projekt klíčovou aktivitu. Návštěva umožnila přenos know-how a výměnu zkušeností v oblasti rozvoje volnočasových aktivit a stala se tak východiskem pro vydání sborníku.

Studijní cestu absolvovalo celkem 15 českých účastníků: jednalo se o pracovníky Magistrátu města Ostravy, pracovníky zapojených středisek volného času a domu dětí a mládeže (každé středisko vyslalo jednak zástupce managementu a jednak zástupce pedagogů volného času) a jednoho tlumočníka.

První den po příjezdu do Bernu se česká delegace seznámila obecně s misí a základními činnostmi hlavního partnera - švýcarské organizace SAJV, která je střešní platformou mládežnických organizací a subjektů pracujících s mládeží ve Švýcarské konfederaci. Čeští účastníci na oplátku prezentovali své organizace a situaci mladých lidí v ČR. Druhý den strávili účastníci opět v SAJV. Program byl již specificky zaměřen na činnost švýcarského parlamentu pro děti a mládež (projekt Jugendsession) a zastupování zájmů mládežnických organizací na různých politických úrovních. Třetí den strávili účastníci návštěvy v otevřeném volnočasovém centru Villa Yo Yo v St. Gallen. Poslední den před odjezdem se ostravští návštěvníci zapojili do semináře *Mládí a občanství: cesty motivace mládeže k účasti v civilní společnosti*.

4.Partnerská organizace SAJV

4.1 Poslání, obecná charakteristika a služby

Schweizerische Arbeitsgemeinschaft der Jugendverbande (Švýcarské pracovní společenství mládežnických organizací, SAJV) je střešní platformou švýcarských mládežnických organizací a subjektů pracujících s mládeží. Vykonává tak podobnou roli jako Česká rada dětí a mládeže v ČR. Moto SAJV zní *„Kompetentně a angažovaně pro mládež“* a ve své misi deklaruje jako své hlavní cíle rozvoj participace dětí a mládeže na všech aspektech života společnosti, podporu dobrovolnictví dětí a mladých lidí a rovnost šancí v přístupu mladé generace ke vzdělání a pracovním příležitostem.

Své aktivity cílí SAJV především do třech oblastí: praxe v práci s mládeží, politická a advokační práce a práce s veřejností. V práci s mládeží se věnuje především šíření a zprostředkování nabídek svých členů a partnerů mladým lidem, organizuje však také vlastní projekty (viz níže). Při svých politických a advokačních aktivitách se SAJV zapojuje jako expert do nejdůležitějších struktur týkajících se mládeže a práce s mládeží na kantonální, národní i mezinárodní úrovni. V oblasti práce s veřejností SAJV prostřednictvím tradičních i nových médií upozorňuje na názory a problémy mladé generace a usiluje o zviditelnění toho, čím mladí lidé přispívají společnosti.

SAJV funguje jako demokratická instituce zastupující zájmy 65 členských organizací z celého Švýcarska. Dozor nad činností organizace vykonává správní rada složená z 9 zástupců členských organizací. Odbornou a kontrolní činnost SAJV podporují dvě specifická grémia: výbor pro mezinárodní otázky InterKo a Komise pro kontrolu účetnictví a řízení. Tým SAJV sestává z 15 zaměstnanců.

SAJV poskytuje svým členům zdarma některé služby, jako například vzdělávací semináře a konzultace, nástroje pro síťování a sdílení kontaktů, informační kanály a produkty jako tiskoviny, monitoring médií a politiky ve vztahu k dětem a mládeži. Členové mohou také využívat infrastrukturu, kterou jim nabízejí budovy SAJV v Bernu a Lausanne.

Interní struktura SAJV

Výbor	**Tým**
předsednictví	generální tajemník
9 členů	3 osoby pod generál. tajemníkem
dobrovolná práce	15 spolupracovníků
strategie a orientace agentury	výkonný orgán

Financování

- *Členské příspěvky od členských organizací*
- *Účastnické poplatky za účastníky projektu (mládež)*
- *Obecní smlouva s veřejnou správou (struktura-podpůrné fondy / strukturální administrativní financování)*
- *Projekt zaměřený na veřejné financování*
- *Projekt zaměřený na soukromé financování společností a nadací*
- *Sponzorování jídla a vybavení společnostmi*

- *Prodej služeb (odborné, publikace, materiál), členským organizacím, partnerům a dalším*
- *diverzifikované finanční prostředky na různých úrovních v závislosti na rozměru projektu (místní, národní, regionální, evropské, mezinárodní)*

➢ ***Výzvy***

- *Ve vztahu k vládám / veřejným prostředkům: „Nekousat ruku, která Vás krmí" vs. nezávislost,*
- *Dlouhodobé financování*
- *Udržitelnost vs. inovace*
- *Mix mezi strukturálními fondy a projektově orientovanými fondy*

4.2.Projekty SAJV

Rozsah a účel této publikace neumožňují podat vyčerpávající informace o všech níže uvedených projektech SAJV. Smyslem této části je tedy spíše představit základní myšlenku projektu a upozornit na některé jeho součásti, metody či výstupy, které by mohly být inspirativní a teoreticky přenositelné do prostředí ČR.

4.2.1.Jugendsession

Projekt Jugendsession („Zasedání mládeže") vychází z myšlenky podpořit politickou participaci mladých lidí a dát jim příležitost kontaktu s reálnými politickými rozhodovacími strukturami. Nabízí se tak jeho srovnání s parlamenty dětí a mládeže, které fungují v mnoha evropských zemích včetně ČR a Švýcarska. Organizace projektu Jugendsession však vykazuje řadu specifik, které jej odlišují od ostatních iniciativ s obdobnými cíli, např. Národního parlametnu dětí a mládeže ČR.

Za názvem *Zasedání mládeže* se skrývá dvoudenní valné shromáždění dvou stovek zástupců mládeže ve věku 14 – 21 let ve švýcarském parlamentu (Bundeshaus). Zajímavý je hned způsob nominace účastníků. SAJV jako

koordinátor projektu zveřejňuje na webu v dostatečném předstihu jednoduchý formulář, prostřednictvím kterého se mohou zájemci registrovat. Výběrová kritéria se striktně omezují na věk, kanton, ze kterého zájemce pochází, mateřský jazyk, pohlaví a dosažené vzdělání. Smyslem je získat maximálně vyváženou skupinu mladých lidí podle těchto ukazatelů. Předchozí politická činnost či angažovanost, jakož i členství v mládežnických organizacích či politických stranách nehrají při výběru roli.

Dalším zajímavým aspektem je legislativní zakotvení projektu. Každoroční realizace Jugendsession se opírá nejen o dvacetiletou tradici, ale také o rozhodnutí parlamentu, na základě kterého je projekt pevnou součástí každoročního parlamentního programu a představuje jedinou akci svého druhu, kdy v parlamentu kromě volených poslanců zasedají také externí, nevolení zástupci mladých lidí.

Základem každé smysluplné politické diskuse je téma, které je uchopeno prostřednictvím kvalitně připravené argumentace. Témata pro přípravu Jugendsession přicházejí z regionálních zasedání na pěti místech Švýcarska, která bezprostředně předcházejí celostátnímu zasedání. Každé z těchto zasedání „vyšle“ na národní úroveň maximálně 3 témata s pečlivě zpracovaným „šanonem“ relevantních informací. Při přípravě těchto materiálů se mladí lidé mohou spolehnout nejen na podporu SAJV jako koordinátora projektu, ale mají k dispozici také odborníky ze státních institucí, neziskových organizací, popř. soukromé sféry. Například pro téma „Vyhoštění odmítnutých žadatelů o azyl“ poskytly „tematické partnerství“ Spolkový úřad pro migraci a „obsahovou podporu“ Národní komise pro ochranu před mučením. K dalším diskutovaným tématům ročníku 2012 patřilo např.: vztah Švýcarska a Švýcarů k mezinárodním korporacím, dopady výkonnostně orientované společnosti na zdraví obyvatel, uzavření atomových elektráren a obnovitelné zdroje energií nebo násilí sportovních fanoušků.

Cílem diskusí během Jugendsession není pouze přiblížit mladým lidem atmosféru místa, kde se „vaří politika“ a dát jim příležitost rozvinout si konkrétní dovednosti, ale také docílit konkrétních změn nebo alespoň iniciovat další diskusi o nich na reálné politické úrovni. Jugendsession formuluje problémy mladých lidí a jejich návrhy na jejich řešení prostřednictvím návrhů tzv. statementů (prohlášení), petic nebo přímo návrhů konkrétních projektů.

Všechny tyto nástroje jsou na konci zasedání předány zástupcům parlamentu. Follow-up těchto návrhů má na starosti 15ti-členný tým „Forum Jugendsession“, složený z mladých dobrovolníků, bývalých účastníků plenárního zasedání.

K zasedání Jugendsession jsou obvykle přiřazeny i další doprovodné akce. V roce 2011 to byly například pódiové diskuse s mladými kandidáty federálních voleb (do 25 let věku), které se konaly na veřejných prostranstvích a daly tak nejen mladým, ale i ostatní široké veřejnosti příležitost konfrontovat svoje názory s názory mladých politiků a přesvědčit se o tom, že mladí lidé do politiky chtějí a umí mluvit a zasahovat. Dále se u příležitosti Jugendsession koná vyhlášení ceny mládeže *Prix Jeunneuse* pro politika, který se v daném roce nejvíce zasloužil o zohlednění zájmů mladých lidí v politice. V roce 2012 tuto cenu získal Mathias Reynard, ve svých 25 letech nejmladší poslanec federálního parlamentu a předseda výboru pro otázky dětí a mládeže. V neposlední řadě doprovází Jugendsession také soutěž *IdeaContest*, v jejímž rámci mohou mladí lidé navrhovat konkrétní projekty na zlepšení situace v některé oblasti (v roce 2012 to byla např. oblast Bezpečnosti na internetu a ochrany autorských práv). Nejlepší z těchto projektových návrhů, vybrané odbornou porotou, pak obdrží financování z národních grantových programů.

V neposlední řadě stojí za zmínku dlouhá řada partnerů ze státní, neziskové i komerční sféry, která se na Jugendsession podílí nebo ji nejrůznějšími způsoby podporuje. Mezi nimi nechybí Spolkový ústav pro sociální zabezpečení, prestižní nadace Stiftung Mercator, podporující vědu a výzkum, ochranu životního prostředí a právě oblast dětí a mládeže, nebo mediální koncern Swisscom.

4.2.2. Aktion 72 Stunden

Projekt *Akce 72 hodin* s podtitulem *„A Švýcarsko bude vzhůru nohama“* je postaven na v podstatě velmi jednoduché myšlence, že potřeby daného místa znají nejlépe sami jeho obyvatelé a sami je také dokážou efektivně řešit – prostřednictvím dobrovolného zapojení. Zvláště významnou cílovou skupinou jsou v tomto ohledu děti a mladí lidé, kteří si prostřednictvím zapojení do projektu mohou vytvořit pozitivnější vztah k místu, kde žijí, vyzkoušet si nové věci při práci ve skupině a ještě zažít spoustu zábavy a adrenalinu. Projekt, který vznikl v 90. letech v Německu, v roce 2002 přeskočil do sousedního Rakouska a v současnosti se šíří i do dalších zemí včetně Rakouska a České

republiky, je postaven na jednoduchém principu: každý může upozornit na něco, co se mu nelíbí, co by bylo potřeba zlepšit nebo kde by bylo třeba pomoci. Zároveň může zorganizovat skupinu lidí ze svého okolí a pokusit se danou situaci řešit prostřednictvím dobrovolnické práce. Takových spontánních dobrovolnických iniciativ jistě probíhá značné množství, v podstatě neustále a všude kolem nás. Projekt *72 hodin* tyto iniciativy nejenom stimuluje, ale směřuje je také do velmi konkrétního a omezeného časového rámce tří po sobě jdoucích dnů (většinou pátek + sobota + neděle). Nabízí také jednu zastřešující „značku“, pod kterou je možné tyto typově, tematicky a geograficky nesmírně rozmanité aktivity „prodat“ místním, regionálním i celostátním médiím a mobilizovat tak ve prospěch projektu a jeho dílčích aktivit mnohem širší veřejnost. Koordinátoři místních projektů jsou navíc motivování ke vtažení co nejširšího spektra aktérů do projektu, který má tak za cíl posílit místní komunitu propojením a spoluprací občanů, neziskového, státního a podnikatelského sektoru.

Dalším cílem projektu, který míří specificky na děti a mládež, je otevřít jim dveře mládežnických organizací a subjektů pracujících s dětmi a mládeží, zvláště v mimoškolní oblasti, protože právě tyto organizace a instituce se do projektu *72 hodin* nejčastěji zapojují. Mladé lidi má k projektu přitáhnout také jeho „adrenalinová“ složka, která spočívá v tom, že je potřeba často náročné projekty realizovat během relativně krátké doby, většinou bez zvláštních finančních prostředků a specifických „expertních“ dovedností ve skupině, kterou často spojuje pouze prvotní nadšení pro daný nápad. Na tuto stránku projektu pokládal důraz právě projekt *Akce 72 hodin* ve Švýcarsku v roce 2010, který koordinovala SAJV. K dalším cílům švýcarského projektu se řadilo vytvoření příležitostí pro zapojení mladých lidí s omezenými příležitostmi (např. mladých migrantů) a posílení mimoškolního vzdělávání v některých kantonech Švýcarska.

Díky dynamické a často zábavné povaze aktivit, jejich blízkosti k místní komunitě a jejím problémům a okamžité hmatatelnosti a viditelnosti výstupů vlastní dobrovolné práce skrývá projekt *72 hodin* obrovský potenciál k zapojení dětí a mládeže, rozvoji jejich kompetencí a posílením vztahu k místu kde žijí.

4.2.3.Voilà

Voilà je program zaměřený na podporu zdraví a prevenci užívání návykových látek, který cílí na organizace pracující s dětmi a mládeží ve 20 kantonech Švýcarské konfederace. Hlavní cílovou skupinou jsou především mladí vedoucí dětských táborů. Hlavní myšlenkou programu je podpořit nejen fyzickou kondici, ale také všestranně zdravý vývoj osobnosti dětí a mladých lidí. Zdraví je tak v programu chápáno jako komplexní, celostní fenomén zahrnující fyzické, psychické i sociální blaho dětí a mládeže. Druhým důležitým konceptem, na kterém program staví, je „self-efficacy“ (něm. Selbstwirksamkeit, česky nejčastěji překládáno jako „vnímaná osobní účinnost“), který vytvořil v 70. letech 20. století kanadsko-americký psycholog Albert Bandura. Jde o schopnost důvěry ve vlastní schopnosti, ve vlastní způsobilost jednat způsobem nezbytným k dosažení nějakého cíle, zvládnutí nějaké situace či úkolu v nejširším slova smyslu. Člověk s vysokou mírou této vlastnosti má optimistický životní postoj, lépe zvládá životní těžkosti, je méně náchylný k pasivitě či depresím, což se odráží v kvalitě jeho života.

Z tohoto konceptu pak vycházejí zásady vzdělávání v programu *Voilà.* Patří k nim zejména:

Participativní přístup – na táborech vedených podle programu *Voilà* dostávají děti a mladí příležitost zapojovat své potřeby bezprostředně do mezilidských vztahů a tak je konkrétně spoluutvářet. Tím si osvojují důležité kompetence potřebné pro svůj zdravý vývoj.

Empowerment – tento těžko přeložitelný anglický výraz odkazuje ke schopnosti člověka odhalovat v sobě a rozvíjet silné stránky a tyto přednosti pak integrovat do svého sebepojetí. Na táborech vedených podle programu *Voilà* jsou děti cíleně vystavovány rozmanitým výzvám (např. náročné outdoorové aktivity), aby si mohly vyzkoušet a osvojovat nové schopnosti a zároveň si vytvářeli pozitivní sebeobraz.

Genderově přiměřené nabídky – ke zdravému vývoji v pojetí programu *Voilà* patří také správné vnímání vlastního a opačného pohlaví. To však neznamená pouze zohledňovat ve vzdělávacím procesu rozdílné způsoby chování a života dívek a chlapců, ale na druhou stranu také podporovat nečekané potenciály, které nemusejí být konformní tradičním genderovým očekáváním a rolím.

Jít příkladem – Vedoucí na dětských táborech se v programu *Voilà* učí pracovat s vědomím, že jsou pro své svěřence – vedle rodičů, sourozenců, učitelů a vrstevníků – důležitými vzory. Proto je důležité, aby jejich chování bylo za všech okolností v souladu se zdraví podporujícími principy programu.

Neustálý vývoj – podpora zdraví jako komplexního fenoménu je poměrně mladým přístupem, který vyžaduje neustálé sledování nových poznatků, testování metod a průběžné přizpůsobování programu *Voilà* nejnovějšímu stavu poznání.

4.2.4.Ostatní projekty SAJV

Kromě výše podrobněji charakterizovaných projektů koordinuje SAJV i další projekty pro mládež.

Projekt *Youth Rep* vysílá každým rokem 3 zástupce mladých lidí ze Švýcarska do struktur OSN a dalších mezinárodních organizací, aby sbírali informace a zkušenosti, o kterých následně informují mladé lidi doma.

Projekt *Speak out* se zaměřuje výhradně na nezletilé žadatele o azyl, kteří pobývají ve Švýcarsku bez zákonných zástupců a nabízejí jim workshopy a setkání s mladými politiky, pracovníky úřadů, policisty apod., aby mohli společně s nimi diskutovat o problémech, se kterými se potýkají, a hledat jejich řešení.

Ostprojekt je vlastně fond na podporu malých projektů mladých lidí z balkánských zemí. Ročně se rozdělí cca 80.000 CHF na realizaci iniciativ mládeže v Albánii, Bosně a Hercegovině, Kosovu, Makedonii, Srbsku, Moldavsku a Černé Hoře.

Projekt *Varietà* pomáhá švýcarským organizacím pracujícím s dětmi a mládeží se více otevírat jiným kulturám a mladým cizincům, kteří tvoří více než 25 procent populace mladých lidí ve Švýcarsku. Více o projektu lze nalézt na stránkách http://www.plattform-interkulturell.ch/.

Vzhledem ke specifickému kontextu, ve kterém jsou tyto projekty realizovány, se jejich přenositelnost do prostředí středisek volného času v ČR jeví jako výrazně omezenější, než je tomu u projektů *Jugendsession, 72 Studen* a *Voilà*. Proto se o nich na tomto místě nezmiňujeme podrobněji.

4.3 PARLAMENT MLÁDEŽE VE ŠVÝCARSKU

Určeno PRO mládež, VEDEN mládeží

- neutrální, co se týče politické strany: «Cílová politika místo stranické politiky»
- možnost účasti mladých lidí
- národnost není relevantní
- věk mezi 12 a 25 let
- pod vedením mladých lidí
- místní, regionální a kantonální
- legálně: veřejné nebo soukromé (sdružení)
- diskuse příležitostí a možnosti návrhů na legislativní orgán
- politika a události (kultura / sport)
- rozpočet mezi 2'000 až 100'000 CHF

Příklady:

JupF :

Parlament mládeže z Fraubrunnen

- *Regionální*
- *Rozpočet cca 5000 CHF*
- *Od roku 2008*
- *Mladý, malý, aktivní*
  12 aktivních členů
  věk mezi 13 a 19 let
- *Komise:*

předsednictví, pokladník, tajemník
Valná hromada = projektové skupiny
Schůze každé 2-3 týdny

Jugendrat Baselland

- *Komise kantonálního výkonného orgánu*
- *Kantonální*
- *9 členů*
- *Věk mezi 14 a 26 let*
- *Zvolen kantonálním výkonným orgánem*
- *Organizuje mládežnické zasedání*

Jugendrat Lausanne

- *Regionální*
- *Rozpočet cca 100 000.-*
- *Od roku 2010*
- *Mladí, aktivní*
  - → *20 aktivních členů, 70 členů*
  - → *věk mezi 13 a 25 let*
- *Komise: předsednictví, pokladník, tajemník + 4 členové výkonné rady*
- *Valné shromáždění (jednou za měsíc), projektové schůzky (=projektové skupiny)*

Příklady projektů parlamentu mládeže

- *Noční autobusy*
- *Skatepark*
- *Vyhrazené zóny pro malování*
- *Koncerty*
- *Otevřené kino*
- *Autobusová doprava do lyžařských středisek*
- *Kantonální zasedání mládeže (návrhy, petice, účast na komisích)*

Federální „Zasedání mládeže“

Co je Zasedání mládeže?

- Nejdůležitější národní platforma pro účast mládeže
- 200 účastníků z celého Švýcarska – věk 14-21 let
- Plénum v Bundeshaus (= federální parlament) v Bernu
- Pořádá SAJV s mladými dobrovolníky

Cíle

- Vysvětlete dospělým, jak jejich názor může ovlivnit politická rozhodnutí.
- Seznamte se s dalšími mladými lidmi, kteří mají zájem o politiku Získejte motivaci více se účastnit aktivní politiky a zapojit do občanské společnosti.
- Pochopte lépe, jak politika funguje a jak je možné v ní být aktivní.

Politický vliv

- Žádosti jsou projednávány mladými lidmi ve federálním parlamentu
- Přijaté žádosti jsou předány předsedovi federálního shromáždění
- Fórum shromažďuje žádosti po celý rok a podklady jsou průběžně předávány k další realizaci.

Financování

Výdaje	Příjmy
Ostatní (ca. 5%)	Sponzoři a partneři (ca. 15%)
Komunikace	
Přímé výdaje (ca.40%) *Jídlo, ubytování, infrastruktura, externí mzdy, cestovné, etc.*	Nadace (ca. 15%)
Mzdy (ca. 50%)	Veřejné prostředky (ca. 70%) *Federální vláda, kantony (kraje) a partneři daného projektu*

5.Villa Yo Yo St. Gallen

5.1 Poslání, obecná charakteristika a služby

Villa YoYo St. Gallen je otevřený dům pro děti ve věku 4-12 let, kterým nabízí aktivní a kreativní trávení volného času přiměřené jejich věku a potřebám. Byla založena v roce 2000 a inspirovala vznik podobných zařízení i v jiných švýcarských městech (dnes působí v celkem 5 dalších městech celkem 8 podobných center pro volný čas). Villu Yo Yo navštěvují děti různých národností a učí se zde mnoha rozmanitým dovednostem, vzájemnému respektu a řešení konfliktů při společném trávení volného času pod vedením zkušených pedagogů.

Villa YoYo St. Gallen poskytuje dětem prostor pro volnou hru, experimentování, vzájemné rozhovory, odpočinek, (inter)kulturní zážitky a navázání kamarádských vztahů. Kromě běžných činností připravují pracovníci Villy pro děti jedno- či vícedenní výlety a zvláštní projekty. Ve Ville YoYo působí také dobrovolníci z řad seniorů. Vzhledem k velmi pestrému národnostnímu složení cílové skupiny se Villa YoYo zvláště zaměřuje také na integraci dětí z rodin migrantů.

Standardní nabídka Villy YoYo je zdarma. Villa funguje každý všední den v odpoledních hodinách a v sobotu dopoledne a je podporována mnohými partnery, např. církevními řády Johanitů a Maltézských rytířů, sdružením YMCA atd.

Villa YoYo St. Gallen se svým profilem i způsobem práce asi nejvíce blíží konceptu středisek volného času v ČR. Proto byla její návštěva zařazena do programu studijní cesty ostravských pedagogů volného času a setkala se u nich s velkým zájmem (viz kapitola 6 níže).

6.Identifikace využitelné dobré praxe v činnosti švýcarských partnerů a doporučení pro její aplikaci v kontextu činnosti SVČ,DDM

Je mimo vší pochybnost, že realita práce s dětmi a mládeží v České republice a ve Švýcarsku vykazuje značné rozdíly a jakékoliv srovnání může být prováděno pouze s velkou opatrností. Je to dáno odlišnou historií, kulturou, demografickým profilem obyvatel, tradicemi a způsobem organizace a

financování práce s dětmi a mládeží a mnoha dalšími faktory. Přesto se v tomto oddíle pokusíme poukázat na ty aspekty, které mohou posloužit jako inspirace pro české prostředí a po příslušné adaptaci na poměry v ČR můžou být přenositelné, resp. využitelné v českém kontextu.

6.1.Projekt *Jugendsession*

Jako už bylo nastíněno výše, projekt *Jugendsession* můžeme řadit k participativním projektům srovnatelným s parlamenty dětí a mládeže v ČR. Zároveň však *Jugendsession* vykazuje řadu více či méně zásadních rozdílů oproti fungování dětských parlamentů v České republice. Domníváme se, že některé z těchto rozdílů naznačují, jak by bylo možné činnost parlamentů dětí a mládeže v ČR rozšířit či doplnit, aby mohly mít větší dopad na reálné politické rozhodovací procesy a posílily tak svůj participativní charakter. Zejména se jedná o tyto charakteristiky:

- Transparentní a otevřený výběr účastníků (prostřednictvím on-line rozhraní), při němž se nezohledňují předchozí zkušenosti z podobných struktur či členství v mládežnických organizacích. Přihlíží se pouze k věku, pohlaví, místu pobytu/působení, dosaženému vzdělání a motivaci zájemců;
- Zaměření na děti staršího školního věku a mládež (14 – 21 let);
- Legislativní zakotvení projektu;
- Demokratický výběr témat k diskusi, která odpovídají zájmům, přáním a potřebám zúčastněných mladých lidí. Kvalitní příprava těchto témat, resp. východisek diskuse je podporována expertními partnery ze státní, soukromé i neziskové sféry;
- Výstupy z jednání se neomezují pouze na prohlášení či memoranda. Účastníci využívají např. petic zastupitelským orgánům nebo k prosazení navržených politických změn, nebo připravují konkrétní projekty cílící na změnu situace a řešení identifikovaných problémů. Zároveň je ustanoven orgán zodpovědný za důsledný follow-up navržených změn v delším časovém horizontu, ve kterém pracují bývalí účastníci projektu na dobrovolné bázi.

6.2.Projekt 72 hodin

O prospěšnosti i přitažlivosti projektu *72 hodin* nejlépe hovoří rychlost, s jakou se za několik posledních let šíří do dalších evropských zemí. V roce 2011 proběhly první dobrovolnické prodloužené víkendy také v České republice – zatím jen na několika málo místech.

V roce 2012 se koordinace projektu ujala Česká rada dětí a mládeže (ČRDM) s podporou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a dalších partnerů. Zastřešení ČRDM poskytlo projektu *72 hodin* potřebnou koordinaci a vybavilo jej řadou nezbytných nástrojů: kvalitním a atraktivním vizuálem, webovými stránkami, zpracováním manuálů pro lokální koordinátory a především mediální podporou na celostátní úrovni. Výsledkem byly více než dvě stovky miniprojektů, do kterých se po celé ČR zapojilo více než 11 tisíc dobrovolníků.

Navíc ČRDM navázala partnerství se zahraničními koordinátory projektu *72* hodin na Slovensku, v Maďarsku, Slovinsku, Bosně a Hercegovině a v Rakousku. Výsledkem této spolupráce byla mimo jiné výměna dobrovolnických týmu z jednotlivých zemí. Někteří čeští dobrovolníci si tak mohli vyzkoušet zapojení do projektu *72 hodin* i v zahraničí.

Aplikace projektu *72 hodin* do činností středisek volného času v České republice se jeví jako vhodná a přínosná zvláště z těchto důvodů:

- Protože je projekt zvláště zajímavý a přitažlivý pro děti a mladé lidi, představuje příležitost, jak dosud neorganizované a nezapojené děti a mládež přivést k činnosti SVČ, do které by se jinak těžko zapojily.
- To platí zvláště pro starší děti z posledních tříd ZŠ a ze středních škol, pro které běžné pravidelné aktivity SVČ přestávají být atraktivní.
- Zapojení do projektu *72 hodin* je vynikající příležitostí pro rozvoj organizačních a koordinačních kompetencí pedagogů SVČ při koordinaci dobrovolníků.
- Zacílení projektu na místní prostředí dává prostor pro zviditelnění a posílení role SVČ jakožto významného hráče poskytujícího

služby nejen žákům a studentům, ale celé místní komunitě, což se zpětně může odrazit ve větším zájmu dětí a rodičů o ostatní služby SVČ.

6.3.Projekt Voilà

Těžko bychom na mapě Evropy hledali země, ve kterých jsou letních tábory pro děti a mládež více rozšířené a jejich nabídka rozmanitější než v České republice. I přes toto výjimečně silné postavení ČR v táborové tradici a praxi však nelze říct, že by neexistoval prostor pro přenos dobré praxe a inspirace ze zahraničí.

Na tom se shodují i mnozí pedagogové ze SVČ, kteří pravidelně organizující letní tábory pro děti a mládež. Právě obrovská nabídka táborů v úzce vymezeném čase letních prázdnin způsobuje, že kvantita v některých případech může vítězit nad kvalitou. Příčinou je zejména nedostatek kvalifikovaných a zkušených vedoucích, který sebou nese zvýšené riziko nezvládnutí či dokonce selhání tváří v tvář všem výzvám a problémům, jež práce táborového vedoucího přináší.

Projekt *Voilà* se právě těmto rizikům snaží čelit, a proto se zaměřuje na systematické a důkladné vzdělávání táborových vedoucích. Podnětné pro české prostředí můžou být v podstatě všechny principy, se kterými hnutí *Voilà* pracuje:

- Široký koncept zdraví a zdravého životního stylu, který nezůstává omezen pouze na potírání symptomů nemocí, jejich prevenci a fyzickou kondici, ale zahrnuje také psychické a sociální aspekty tolik důležité pro vývoj dítěte a mladého člověka.
- Posilování důvěry ve vlastní schopnosti měnit sám sebe i své okolí k lepšímu a vytváření pozitivního sebeobrazu dítěte, resp. mladého člověka.
- Participativní přístup, tj. zapojování účastníků tábora nejen do vlastní realizace aktivit, ale i do plánování, přípravy, event. vyhodnocování programu tábora (samozřejmě přiměřeně věku a schopnostem cílové skupiny) zprostředkovává důležitý pocit spoluzodpovědnosti za smysluplné trávení volného času a má

pozitivní vliv na vývoj sociálních vztahů a kompetencí dětí a mládeže.

- Důraz na odhalování a rozvoj silných stránek každého účastníka tábora opět s cílem rozvoje pozitivního sebepojetí a důvěry ve vlastní schopnost žít kvalitní a smysluplný život.
- Zohlednění rozdílných potřeb, způsobů prožívání a chování chlapců a dívek v programu aktivit tábora a v souvisejících vzdělávacích cílech.
- Na druhé straně poučené vědomí, že mnohé z toho, co společnost tradičně vnímá jako typicky „mužské“ a „ženské“, jsou pouze tradiční role a vzorce chování, zakotvené v naší kultuře, které někdy mohou působit jako překážky pro maximální využití potenciálu dětí a mladých lidí.
- Vést vedoucí táborů k tomu, aby si plně uvědomili svou roli jako vzoru pro dětský kolektiv a dokázali s touto skutečností vhodně a poučeně pracovat nejen během tábora, ale při jakékoliv činnosti s dětmi a mládeží.

6.4.Činnost Villa Yo Yo St. Gallen

Jak už bylo zmíněno výše, činnost Villa Yo Yo byla českým účastníkům studijní cesty velmi blízká především proto, že převážně pracují s podobnou věkovou skupinou dětí a snaží se vytvářet příjemnou „rodinnou“ atmosféru, ve které se děti i pedagogové dobře cítí. Účastníci studijní návštěvy proto velmi oceňovali zvláště výzdobu interiérů, na které se výrazně podíleli právě děti navštěvující Villu Yo Yo, vlídný a pozorný přístup pedagogů, společné vytváření pravidel pro pobyt ve volnočasovém centru a mnoho dalšího. Zatímco tyto aspekty čeští volnočasoví pedagogové ve své práci běžně uplatňují, zaměření centra v St. Gallen na děti s minoritním kulturním zázemím (zejména děti migrantů) bylo pro české návštěvníky spíše nové a přimělo je k zamyšlení, jak tuto cílovou skupinu, která je v ČR zatím výrazně méně zastoupená než ve Švýcarsku, ale její počet narůstá, více zapojit také do činnosti svých SVČ.

Zvláštní zájem vyvolal u českých pedagogů volnočasový klub, zaměřený na integraci dětí z rodin migrantů. Děti v tomto klubu musí komunikovat výhradně německy, tj. řečí své hostitelské země. Náplň aktivit je zaměřena na zprostředkování informací o životě ve Švýcarsku a St. Gallenu. V klubu nacházejí uplatnění metody a techniky interkulturního vzdělávání a výchovy k aktivnímu občanství. Aby byly aktivity přístupné skutečně všem, je zapojení do volnočasového klubu zcela zdarma.

7.Zavádění aktivit inspirovaných studijní cestou do činnosti SVČ, DDM

V rámci zavádění vybraných poznatků do praxe jednotlivých SVČ, DDM byl do projektu přizván ke spolupráci externí konzultant. Z pozice externího konzultanta, jakkoliv podrobně seznámeného s kontextem práce SVČ v České republice, se tato část úkolu od začátku jevila jako největší výzva. Reálná možnost aplikace konkrétních aktivit do činnosti daného SVČ závisí na dlouhé řadě faktorů. Je prakticky nemožné všechny tyto faktory z pozice externisty nahlédnout a docenit jejich vliv na případnou praxi zavádění nových aktivit.

Proto byla pro naplnění svěřeného úkolu zvolena a uzpůsobena specifická metoda. Východiskem celého procesu bylo podrobné nastudování programu studijní cesty a seznámení se s aktivitami švýcarských partnerů, u kterých se studijní návštěva konala. Následně proběhly dvě skupinové diskuse s účastníky studijní cesty ze všech zapojených SVČ. První diskuse se zaměřila obecně na seznámení se s činnostmi každého střediska a specificky na zkušenosti, resp. potenciální podmínky pro realizaci mezinárodních neformálně vzdělávacích aktivit pro děti a mládež. Během druhého setkání se účastníci podrobně seznámili se třemi projekty švýcarských partnerů, které byly identifikovány jako potenciálně nejvhodnější a nejvíce inspirativní pro činnost SVČ v České republice: *Shromáždění mládeže, 72 hodin* a *Voilà*. Spíše než jejich přenos jako „hotových produktů“ do činnosti konkrétních SVČ bylo cílem pochopení důležitých principů a rysů těchto projektů, které by bylo možné uplatnit v mnoha různých aktivitách SVČ, ať už existujících, nebo nově zaváděných. V posledním kroku pak proběhlo připomínkování záměrů jednotlivých SVČ na zavedení nových aktivit právě s ohledem na přiměřené uplatnění výše zmíněných inspirativních prvků. Následuje přehled záměrů nových nebo inovovaných aktivit, do kterých se účastníci společně s externím konzultantem snažili zakomponovat některé z těchto principů.

7.1.SVČ Korunka

Budova střediska volního času

Kromě založení a vybavení informačního centra pro mládež, které představuje samostatný výstup projektu se švýcarskými partnery s trvalou hodnotou, se SVČ Korunka rozhodlo implementovat minimálně dvě další zajímavé aktivity a uplatnit v nich zkušenost ze studijní cesty do Švýcarska.

Informační centrum

Na prvním místě je to městský parlament dětí a mládeže, který sice již dříve existoval, ale SVČ Korunka jej nyní chce postavit na výrazně odlišné základy. Účastníci budou vybráni otevřeným a transparentním způsobem z řad mladých lidí ve věku 15 – 30 let, což už samo o sobě představuje důležitou inovaci. Dále bude v činnosti parlamentu posílen důraz na kvalitní přípravu diskutovaných témat, jasné rozdělení rolí a zodpovědností a zvláště na pravidelné setkávání se zodpovědnými politiky na městské úrovni. Přispět k řešení místních problémů identifikovaných v diskusích a pracovních skupinách budou moci

všichni mladý lidé prostřednictvím projektů, které budou moci sami navrhovat. Pro zajištění kvality těchto projektů a rozvoj jejich realizátorů budou organizovány semináře, na nichž se mladí lidé dovědí i o možnostech finanční podpory pro daný druh aktivit. V neposlední řadě bude v parlamentu pracovat skupina lidí zodpovědných za pravidelné vyhodnocování aktivit a jejich follow-up, což dále přispěje k udržení motivace zapojených mladých lidí. Takto naplánovaný záměr vykazuje zřetelné rysy inspirované projektem *Jugendsession* švýcarské organizace SAJV.

Parlament dětí a mládeže Ostrava

Druhý záměr SVČ Korunka se zaměřuje na rozšíření, obohacení a prohloubení ekologické výchovy, která již na středisku probíhá. Podobně široce a komplexně, jako projekt *Voilà* pojímá zdraví, vede tento inovovaný koncept ekologické výchovy mladé lidi „k zodpovědnosti za vlastní chování se zaměřením na utváření pozitivních společenských občanských postojů, rozvoj vědomí sounáležitosti s místem, kde mladý člověk žije, vyrůstá, ale i k místům vzdálenějším, ať již v rámci kraje, republiky, či demokratické Evropy“ (citováno z prezentace záměru ředitelkou SVČ Korunka). V podstatě tedy půjde o propojení výchovy k občanství, zdravého životního stylu a environmentální výchovy, které chce u mladých lidí také posilovat schopnosti měnit svůj vlastní

život i život ostatních lidí k lepšímu. I v tomto bodě nezapře záměr inspiraci projektem *Voilà* a konceptem self-efficacy, na kterém tento projekt staví.

7.2.SVČ Ostrava - Zábřeh

Budova střediska volného času

Záměr SVČ Ostrava Zábřeh vychází ze zkušeností, že děti, které běžně nechodí do kroužků či jiných tradičních aktivit nabízených SVČ, lze úspěšně podchytit a motivovat prostřednictvím nejrůznějších zábavných sportovních soutěží. Projekt s názvem *Třináctka s pohybem* chce na jedné straně naplnit právě tato očekávání, na druhé straně pracuje i s dalšími prvky, které nejsou při organizování tohoto typu aktivit zdaleka samozřejmé. Projekt chce být „především výzvou dětem na školách, aby samy přišly s nápadem, jak pro své spolužáky zrealizovat sportovní aktivity podle vlastního návrhu“. K dispozici jim bude na každé zapojené škole min. jeden proškolený a dobře informovaný pedagog, který bude mít více roli kouče, nežli organizátora, a bude také facilitovat komunikaci mezi dětským týmem organizátorů a vedením školy. Každý realizační tým bude mít také k dispozici praktický manuál, jak iniciativu organizovat. SVČ Zábřeh bude rovněž zajišťovat propagaci projektu v médiích a ocení tři nejlépe hodnocené projekty. V tomto záměru se jednak uplatňují prvky participativního vedení iniciativy dětí a mládeže (srov. projekty

Jugendsession a *Voilà*), jednak se autoři záměru inspirovali i v projektu *72 hodin*.

7.3. DDM Ostrava - Poruba

Budova domu dětí a mládeže

Vzdělávání v cizích jazycích a zejména v angličtině je součástí nabídky mnoha SVČ v České republice. V DDM Ostrava Poruba již před zapojením do švýcarského projektu existoval záměr „English Clubu“, který měl být vedený participativním způsobem a při výuce měly být uplatňovány metody a techniky neformálního vzdělávání. Na základě zkušeností ze švýcarské studijní cesty byly do tohoto záměru promítnuty nové principy a prvky.

English Club

Pravidla klubu si vytvářejí sami účastníci. Platí pouze jedno pevně dané pravidlo, že veškerá komunikace v rámci klubu probíhá v anglickém jazyce. Účastníci si také sami vyzdobili prostor (místnost je upravena jako čajovna**)**, kde aktivita probíhá, čímž se dále posílila jejich motivace a pocit „vlastnictví“ a zodpovědnosti. Vnějším projevem identifikace s klubem bylo jeho přejmenování na English Talk Group (ETG), což iniciované samotnými účastníky. Funkci lektorů v ETG převážně zastávají cizinci, rodilí i nerodilí mluvčí z různých zemí Evropy a z USA. To podtrhuje potenciál interkulturního učení. Zkušení lektoři jej s úspěchem využívají, stejně jako další příležitosti neformálního vzdělávání (učení peer-to-peer, story telling, práce s hudbou a výtvarné aktivity apod.)

Aby byla ETG přístupná co nejširšímu okruhu zájemců, včetně mladých lidí s omezenými příležitostmi, je vybírán minimální poplatek (600 Kč za školní rok).

Navíc počítá DDM Poruba v příštích letech s rozšířením nabídky ETG pro děti a mládež z vietnamské a ukrajinské komunity.

DDM Ostrava – Poruba nabízí od ledna 2013 středním a základním školám možnost objednat si výukový program, který představuje práci ETG. Tento program je pro školy zdarma.

7.4.SVČ Ostrava – Moravská Ostrava (SVČ Ostrčilova)

Budova střediska volného času

Také na zástupce SVČ Ostrčilova silně zapůsobila zejména návštěva ve Ville Yo Yo. Zvláště inspirativní se pro ně ukázalo zapojení seniorů - dobrovolníků do činnosti volnočasového centra. Na tomto základě připravilo SVČ záměr nové aktivity cílící na rozvoj mezigenerační solidarity.

Záměr dostal název *Babičko – dědečku, pojďme si hrát*. V projektu jde podle jeho autorek o „překročení bariér a posílení mezigeneračních vztahů a vazeb“ prostřednictvím prožitkových a herních aktivit, které budou děti ze SVČ připravovat a realizovat společně s klienty v domovech pro seniory. Dále chce záměr působit na „hodnotovou orientaci mladé současné mladé generace“, formovat u ní respekt ke stáří a podporovat mezigenerační výměnu zkušeností.

Obsahem projektu budou např. turnaje v deskových hrách, „olympiády“ v netradičních sportovních disciplínách nebo společná kulturní vystoupení. I zde byla podle vyjádření autorek projektu prvotním impulsem návštěva Villy Yo Yo a představení jejích aktivit.

Vystoupení pro seniory

Druhý záměr SVČ Ostrčilova, který byl inspirován studijní návštěvou ve Ville Yo Yo, nese pracovní titul *Aktivní multikulturní besedy*. Projekt si klade za cíl prohloubit znalosti dětí z druhého stupně ZŠ o kulturách a zemích, ze kterých pocházejí cizinci žijící na Ostravsku a okolí, tj. zvláště Ukrajinci, Vietnamci a Korejci, ale i další národnosti. Besedy budou mít formu komponovaných setkání, kde přijdou ke slovu videoprojekce, ukázky tradic, vč. ochutnávky tradiční gastronomie, ale samozřejmě především diskuse zaměřené na hledání shod a rozdílů v životě českých dětí a jejich zahraničních vrstevníků.

V závěrečné části setkání dostanou děti příležitost utřídit si zábavnou soutěžní formou získané znalosti a dovednosti. Tento nástroj otevírá organizátorům motivační možnost přizvat nejaktivnější děti do dalších aktivit (formou postupové soutěže). V závěrečném finálovém kole, které ponese název *Jsem Čech?,* pak budou mít vybrané smíšené týmy složené z českých školáků a dětí pocházejících z odlišného kulturního prostředí možnost změřit své znalosti o zemi a kultuře, ve které se narodily, resp. v ní nyní žijí.

8.Popis dalších možností zapojení SVČ do mezinárodních aktivit

Projekt švýcarsko-české spolupráce *Výměna zkušeností a know-how v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže* je skvělou ukázkou a dokladem toho, kolik inspirace a motivace lze vytěžit z dobře naplánovaného mezinárodního partnerství a z jediné kvalitně zorganizované studijní cesty do zahraničí.

Program švýcarsko-české spolupráce však není zdaleka jedinou příležitostí pro mezinárodní spolupráci v oblasti práce s dětmi a mládeží, kterou současná Evropa nabízí. Protože všechna zapojená SVČ vyjádřila silný zájem v mezinárodní spolupráci pokračovat a mají k tomu velmi dobré předpoklady, zařazujeme zde alespoň stručný přehled programů, které nabízejí příležitosti na výměnu zkušeností v oblasti práce s dětmi a mládeží se zaměřením na školy a školská zařízení. Protože u většiny těchto programů v roce 2013 dobíhá aktuální programové období a podmínky pro příští období většinou ještě nebyly odsouhlaseny, resp. zveřejněny, omezujeme se pouze na strohý výčet a uvedení internetových adres, na kterých budou v průběhu let 2013/2014 zveřejněny podrobnější informace.

8.1.Program Celoživotní učení

Nejobsáhlejší a financemi nejvelkoryseji vybavený program EU na podporu vzdělávacího sektoru zahrnuje řadu podprogramů zaměřených na specifické oblasti a cílové skupiny. Informace o programu poskytuje Národní agentura pro evropské vzdělávací programy – www.naep.cz.

8.1.1.Comenius

Tento podprogram je určen na podporu školního vzdělávání. Zapojit se mohou mateřské, základní a střední školy, ale také školská zařízení typu SVČ. Nejtypičtější aktivitou současného programového období je *Partnerství škol*, které může být dvoustranné nebo vícestranné (tj. zapojení dvou nebo více různých partnerů z různých zemí) a trvá dva roky. Dále program podporuje kratší projekty pro rozvoj kvalifikace pracovníků škol a školských zařízení, např. školicí kurzy, job-shadowingy nebo účast na seminářích a konferencích. Tyto aktivity mohou trvat od několika dnů až do několika týdnů.

8.1.2.Grundtvig

Program Grundtvig je zaměřený na oblast vzdělávání dospělých. V kontextu práce SVČ by tedy byl přístupný pouze pro ta střediska, která pracují i se staršími věkovými skupinami než jsou děti a studenty z MŠ, ZŠ a MŠ. Program nabízí pestrou škálu grantové podpory od vzdělávacích mobilit pedagogů, přes projekty partnerství mezi institucemi až např. po výměnu

dobrovolníků – seniorů (věk nad 50 let), kteří se mohou uplatnit i v institucích typu SVČ.

8.2.Program Mládež v akci

Evropský program, který je přímo zacílen na podporu neformálního vzdělávání mladých lidí mimo školu a na rozvoj kvalifikace těch, kteří s mládeží pracují. Cílovou skupinou jsou jednak sami mladí lidé ve věku od 13 do 30 let, jednak pracovníci s mládeží bez omezení věku. Informace o programu poskytuje Česká národní agentura mládež – www.mladezvakci.cz.

8.2.1.Vzdělávání a vytváření sítí mezi pracovníky s mládeží (Akce 4.3)

Právě tato část program Mládež v akci podporuje vzdělávání a mobilitu pracovníků s mládeží. Grant je možné získat na několik druhů aktivit, jako jsou semináře a školicí kurzy, job-shadowingy, přípravné schůzky na budoucí projekty nebo hodnotící schůzky projektů apod.

8.3.Program Evropa pro občany

Další z rodiny programů EU, který cílí na rozvoj aktivního občanství, tedy aktivity iniciované přímo občany, resp. organizacemi občanské společnosti nebo obcemi a městy. Právě v kontextu spolupráce a partnerství měst přichází v úvahu zapojení SVČ, které jsou aktivní nejen v práci s dětmi, ale organizují i další aktivity pro místní komunitu. Na rozdíl od dvou výše uvedených programů je Evropa pro občany, tzv. centralizovaný program, tj. žádosti o grant neschvaluje národní agentura, ale centrální výkonná agentura v Bruselu. Více informací o programu lze nalézt na http://www.culturenet.cz/.

8.3.1 Setkávání občanů v rámci partnerství měst

SVČ se mohou zapojit v kontextu partnerství měst. Podporu lze nyní čerpat na setkání min. 25 občanů z min. dvou partnerských měst po dobu až 21 dní.

8.4. Norské fondy a fondy EHP

Jedná se o fondy založené třemi hospodářsky vyspělými nečlenskými státy EU - Islandem, Knížectvím Lichtenštejnsko a Norským královstvím (Fond EHP). Norské království pak založilo ještě vlastní, samostatný Norský fond. Pro školy

a další instituce (tj. ne neziskové organizace) jsou přístupné programy spravované rovněž Národní agenturou pro evropské programy. V okamžiku odevzdání tohoto textu do tisku nabíhá nová fáze programů a podrobné informace ještě nejsou dostupné.

SVČ se však určitě budou moci zapojit přinejmenším do dvou odnoží programu: krátkodobých individuálních mobilit pedagogických pracovníků a projektů institucionální spolupráce, trvajících jeden rok. Více informací na www.naep.cz.

8.5. Program Švýcarsko-české spolupráce

V neposlední řadě je ve výčtu evropských a mezivládních programu třeba zmínit bilaterální Program Švýcarsko-české spolupráce, jehož současná generace běží do roku 2013. V rámci této mezivládní dohody byl založen tzv. Fond partnerství, z něhož byl podpořen i projekt, který je předmětem tohoto textu. Více informací na www.swiss-contribution.cz.

8.6. Další možnosti mezinárodní spolupráce s ostatními zeměmi a regiony

Mezinárodní spolupráce subjektů z ČR se samozřejmě neomezuje pouze na evropský kontinent. Existují i dohody a programy s mimoevropskými státy či regiony, do kterých by se event. mohly zapojit i SVČ. Jako jeden příklad za všechny uveďme Fullbrightovu komisi, která např. podporuje výměnu pedagogů mezi Českou republikou a Spojenými státy. Více na www.fulbright.cz.

Informace o spolupráci s některými dalšími zeměmi (např. s Kanadou, Japonskem, Austrálií, zeměmi Latinské Ameriky) rovněž zprostředkovává NAEP. V oblasti vzdělávání se však tato spolupráce orientuje především na vědu, výzkum a vysokoškolské vzdělávání, a pro využití SVČ tak není příliš relevantní.

8.7. Možnosti pro zapojení mladých lidí

Přehledné shrnutí příležitostí pro dobrovolné mimoškolní aktivity, ať už mezinárodní nebo místní, přináší publikace *Oslíku, otřes se* české pobočky evropské informační sítě pro mládež Eurodesk. V elektronické podobě je publikace k dispozici na http://www.eurodesk.cz/publikace.

Seznam využitelných internetových zdrojů a publikací

http://villayoyo.ch a http://villayoyosg.ch/

http://www.sajv.ch/de

http://www.jugendsession.ch/de/

http://www.voila.ch/

http://www.72stunden.ch

http://www.plattform-interkulturell.ch/

www.naep.cz

www.mladezvakci.cz

www.culturenet.cz

www.swiss-contribution.cz

www.fulbright.cz

http://www.eurodesk.cz/publikace